

психічних функцій; специфіка організації навчального процесу, що виявляється у невідповідності змісту навчання і методики викладання можливостям дитини; особистості вчителя, стиль його відносин з дітьми і батьками; інтенсивність навчальних навантажень і складність сучасних освітніх програм; самооцінка молодшого школяра і стиль його взаємин з близькими значущими дорослими. Найчастіше ці чинники існують взаємопов'язано, впливають один на одного та в цілому приводять до певних труднощів у навчанні. Кожна група цих причин може давати прояви в трьох відповідних аспектах: педагогічному, психологічному та фізіологічному, що вимагає об'єднання зусиль педагога, шкільного психолога і шкільного лікаря.

Овчарова Р.В. [2] зазначає, що проблема шкільної дезадаптації може проявлятися в різних формах і мати різні причини, наслідки і локус скарг: *першою формою* є несформованість елементів і навичок навчальної діяльності, *друга форма* – несформованість мотивації учіння, *третьою формою* – нездатність до довільної регуляції поведінки, уваги, навчальної діяльності.

Отже, особливого значення набуває рання психодіагностика шкільної дезадаптації, як негативного явища, що заважає своєчасній повноцінній соціалізації дитини, гармонійному розвитку особистості, перешкоджає подальшій успішності в навчанні, загальній соціально-психологічній адаптації. Тому подальші наші зусилля будуть спрямовані на розробку системи своєчасної діагностики наявності або відсутності шкільної дезадаптації та рекомендацій вчителям та батькам, стосовно того як допомогти молодшому школяру адаптуватися до нових для нього умов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кононко О. Шкільна дезадаптація та психологічний вік / О.Кононко // Початкова школа. – 2002. – №1. – С. 5–10
2. Овчарова, Р.В. Практическая психология в начальной школе / Р.В. Овчарова. – М.: Сфера, 1996, 240с.

Анастасія Тягнирядно,
студентка 3 курсу
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **О. В. Горецька,**
к.психол.н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЩАСЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність. Поняття щастя досі не має чіткого визначення, незважаючи на спроби його тлумачення протягом віків. Кожна людина намагається досягти щастя, тому що воно є найважливішою метою в житті кожної особистості. Для кожної людини щастя має суб'єктивне забарвлення: вступ до університету, прийом на бажану роботу, створення родини, поява дітей, здоров'я близьких тощо. Якщо ці події життя стануть дійсністю, то на думку людини вона буде відчувати себе щасливою. І навпаки, вона боїться

зворотної дійсності, тому що буде вважати себе нещасливою. Проте ці побоювання марні, тому що будь-які пережиті позитивні або негативні події в житті особистості залишають відбиток приблизно на три місяці. По закінченню цього терміну людина повертається на той же рівень щастя, який відчувала раніше. Так що ж таке щастя? У чому воно проявляється?

Ступінь досліджуваності проблеми. Щастя як дослідницька категорія є міждисциплінарним феноменом. Феноменологія щастя отримала свій розвиток в рамках гуманістичної психології (А. Маслоу, Р. Мей, Р. Олпорта, К. Роджерса, В. Франкла та інші), позитивної психології (М. Селігман, Дж. Вейланат, Д. Май). Проблематика щастя та психологічного благополуччя досліджувалася в роботах А. Вороніної, Л. Жуковської, В. Духневича, С. Карсканової, Д. Леонтьєва, М. Фетіскіна, О. Ширяєвої та інших.

Найбільш змістовними розробками проблеми щастя займався американський психолог М. Аргайл, який визначив щастя як усвідомлення людиною задоволеності своїм життям або частоту та інтенсивність позитивних емоцій [1]. Д. Гілберт стверджує, що у кожній людині є психологічна «імунна система», набір когнітивних процесів, які включаються, коли у житті не виходить те, чого хоче людина. Їх діяльність допомагає переглянути ситуацію і подивитися на неї з іншої сторони. Дослідник стверджує, що природне щастя настає, коли людина отримує бажане; штучне щастя залежить від того, як чинить особистість, коли не отримує бажаного. У суспільстві превалує переконання, що штучне щастя програє природному [2]. В Гарварді було проведено дослідження Дж. Вейланата. Протягом 75 років вчені проводили спостереження за групою з 800 чоловік і намагалися визначити складові щастя і радості життя. Більшість учасників вважали найважливішою щасливою частиною свого життя теплі стосунки як у родинній так й у професійній, соціальній сферах. Дж. Вейланат виявив, що люди ставали дуже щасливими за умови, що в якості пріоритету вони виставляли любов і теплі особисті відносини [4]. Американською організацією «Новий погляд на Прогрес» була реалізована програма «Справжня вага національного щастя», де було доказано, що ні підвищення загальнонаціонального рівня життя, ні персонального доходу не здатне допомогти громадянам досягти особистого щастя [3]. Все більше досліджень підтверджує, що індивідуальний рівень щастя залежить й від генетичних і біологічних факторів. Неврологи з'ясували, що рівень «гормонів щастя» визначається генетичною схильністю. Більшість вчених також дотримуються точки зору, що щастя здебільшого залежить від якостей людини та її характеру, не стільки від досягнення певних благ, скільки від внутрішньої, духовної здатності людини бути щасливою.

Мета і методи дослідження. Визначення рівня показника щастя за допомогою Оксфордського опитувальника щастя (ОНІ, Oxford Happiness Inventory).

Сутність дослідження. У дослідженні брали участь 20 осіб віком від 20 до 45 років. Аналіз результатів дослідження показав, що 60% досліджуваних мають знижений рівень показника щастя; 30% досліджуваних – середній рівень показника щастя; 10% мають підвищений рівень.

Основні висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити

наступний висновок: більшість людей сьогодні відчувають себе нещасливими. Проте вони орієнтуються, яким чином можна досягти щастя у житті. Це: встановлення гармонійних взаємин з близькими, друзями; самореалізація; почуття потрібності й приналежності; міцне здоров'я; оптимізм; відсутність матеріальних проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аргайл М. Психология счастья / М. Аргайл. – СПб.: Нева, 2003. – 256 с.
2. Селигман М. В поисках счастья. Как получают удовольствие от жизни каждый день / Мартин Селигман. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2010. – 320 с.
3. Динер Э., Миерс Д. Настоящий вес национального Счастья. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.grossnationalhappiness.com>
4. Vaillant, G. Successful Aging / G. Vaillant, K. Mukamal. – American Journal of Psychiatry, 2001. – С. 839–847.

Діана Філіп'єва,

студентка 1 курсу II ступеня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **І.О Черезова**, к.психол.н., доцент (БДПУ)

КОНФЛІКТОГЕНИ ЯК ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ

Упродовж останніх років проблематика конфліктів викликає значний інтерес у психологів, однак відсутність єдиного розуміння змісту поняття «конфлікт» спонукає їх до пошуку його власного розуміння (А. Анцупов, Н. Гришина, С. Ємельянов, Б. Хасан, А. Шипілов та ін.).

Конфлікт (від лат. *conflictus* – зіткнення) – зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи поглядів суб'єктів міжособистісної взаємодії.

Головну роль у виникненні конфліктів відіграють конфліктогени – слова, дії (або бездіяльність), що сприяють виникненню і розвитку конфлікту, тобто є безпосередніми причинами конфлікту.

Конфліктогени за рівнем повторюваності можуть бути первинними і вторинними, за формою прояву – вербальними і невербальними, за рівнем активності – активними і пасивними.

Підступну суть конфліктогенів можна пояснити тим, що ми набагато чутливі до слів інших, ніж до того, що говоримо самі. Ця особлива чутливість щодо звернених до нас слів походить від бажання захистити себе, свою гідність від можливого посягання. Але ми не так пильні, коли справа стосується гідності інших, і тому не так суворо стежимо за своїми словами і діями.

Як правило, сам по собі конфліктоген не здатний привести до конфлікту. Повинен виникнути «ланцюжок конфліктогенів», тобто їх ескалація. Ескалація конфліктогенів являє собою відповідь на конфліктоген